

**Ballet van de
Hongaarse Staatsopera
Romeo en Julia**

muziek Sergei Prokofjev
choreografie László Seregi

AVENUE

plaats Het Muziektheater

datum 22 juni 1987

tijd 20.00 uur

Ballet van de Hongaarse Staatsopera Romeo en Julia

muziek Sergei Prokofjev
choreografie László Seregi

ballet in drie akten (15 scènes)
met een voor- en naspel
op muziek van Sergei Prokofjev
bewerking van Shakespeares tragedie voor balletpodium

choreografie László Seregi

toneelbeeld Gábor Forrai

kostuums Nelly Vágó

assistent choreografie Ildikó Kaszás

pauze na de eerste en de tweede acte

*met speciale dank aan mevrouw Agnes Roboz
Szivélyesen köszönjük Roboz Ágnes közreműködését
our grateful thanks to mrs Agnes Roboz*

*Mede mogelijk gemaakt door Avenue, Kodak Nederland B.V.,
PTT Telecommunicatie Amsterdam en
Ministerie van WVC/Internationale betrekkingen*

bezetting

muzikale leiding
Julia, Capulet's dochter
Romeo, Montague's zoon
Mercutio, Romeo's vriend
Tybalt, neef van gravin Capulet
Paris
Benvolio
Graaf Capulet
Gravin Capulet
Montague
Julia's voedster
Lorenzo, een Franciscaan
Prins van Verona
Clown
Mab, de heks
Bedienden van Capulet

Bedienden van Montague
Dienstmeisjes

Courtisanes
Clowns

Tarantella

gevolg

21 en 23 juni

Adám Medveczki
Katalin Volf
Jenő Lőcsei
György Szakály
Gabor Keveházi
Péter László
Gábor Ménich
István Balikó
Lilla Pártay
Győző Zilahi
Éva Simon
Ágoston Balogh
Sándor Barkóczi
Tibor Kovács
Edit Szabadi
Sándor Erdélyi
Béla Erényi
Robert Kutni
Evelyn Janács,
Agnes Gulácsi,
Mária Bérczes
Eszter Kollar, Aranka Hegyesi, Julia Katjár
Péter Bongár, Sándor Hus, Csaba Kutszegi,
Béla Balogh
Katalin Nagy, Edit Kardos, Andrea Lászai,
Imre Hevesi, Sandor Erdélyi, Béla Erényi

dames, heren, soldaten, dienaars,

22 juni

Gyula Jármei
Katalin Hágai
Gábor Ménich
Sándor Jezerneczky
Gyula Sárközi
István Nagy
Csaba Kvasz
Teodora Ban
Tamás Koren
Tibor Eichner
Márta Metzger
Zoltan Nagy
Béla Balogh
Robert Hencsey
Antonia Pente,
Alinka Pogány,
Mária Bérczes

Romeo en Julia

Shakespeare en zijn tijd (1564 – 1616)

■ Shakespeare is van alle dichters van het theater wel degene die het meest direct is beïnvloed door de politieke ontwikkelingen, de kunst en de wetenschap van zijn tijd.

De complexiteit van al deze factoren maakt dat wij eigenlijk pas in deze tijd in staat zijn in de regie van zijn stukken de volledige samenhang tussen deze dingen te kunnen laten zien.

Enkele kanttekeningen: Op het moment van Shakespeares geboorte (1564) komt met de dood van Michelangelo Buonarroti een einde aan de hoogbloei van de beeldende kunst in Italië. Elizabeth I, beschermvrouwe van het Globe Theatre in London, waar Shakespeares stukken voor het eerst werden opgevoerd, staat aan het begin van de glansrijkste, maar tevens moeilijkste tijd uit haar regeringsperiode: in 1570 wordt zij net als haar vader, Hendrik VIII, door de Paus geëxcommuniceerd; Englands macht op de wereldzeeën wordt versterkt door de overwinning van Sir Francis Drake op de 'onoverwinnelijke' Spaanse Armada in 1588. In 1587 laat Elizabeth Maria Stuart onthoofden.

In 1593 sterft de dichter Christopher Marlowe. Hierdoor wordt de weg vrijgemaakt voor de dichter Shakespeare – vijf jaar later zullen zijn stukken worden opgevoerd in zijn eigen theater, The Globe.

Inmiddels voltooit hij zijn eerste grote successen 'Romeo en Julia' (1594) en 'Een Midzomernachtsdroom' (1596).

Gelijktijdig verschijnen de wijsgerigste en geestrijkste werken van deze eeuw: de 'Essays' van Montaigne en 'Jerusalem Liberata' van

Torquato Tasso. De nieuwe ideeën op het gebied van de astronomie van Tycho Brahe en de filosofie van Giordano Bruno vinden hun weg naar de openbaarheid.

Het oorspronkelijke verhaal van Matteo Bandello over de machtsstrijd tussen de twee adellijke families uit Verona die elkaar om futiliteiten naar het leven staan, werkt als een blikseminslag op het intellect van de jonge dichter: in zijn latere politieke drama's Shakespeare gegevens uit Romeo en Julia verwerken die Jacobus I, Elizabeths opvolger, tonen hoe zijn koninkrijk te redden viel. Het bijzondere van deze succesvolle Hongaarse productie is de manier waarop choreograaf Laszlo Seregi gestalte heeft weten te geven aan deze feiten. Zoals Seregi zelf bekend, liet hij zich inspireren door de Shakespeare-verfilming van Franco Zeffirelli van wiens werk hij een groot bewonderaar en liefhebber is.

Evenals Zeffirelli maakt Seregi gebruik van dramatische kleureffecten die zijn geïnspireerd op het werk van de Renaissance kunstenaars Michelangelo, Veronese en Titiaan.

Dan is er de treffende, krachtige choreografie waarin de passie en emotie die vele Renaissance stukken kenmerken ten volle tot uiting komen, mede doordat Seregi zich eveneens als Zeffirelli niet uitsluitend richt op het verhaal maar ook op de handeling en daarbij te werk gaat als een cineast hetgeen zich met name laat zien in de vloeiende decorwisselingen en de continuïteit van de handeling.

László Seregi

■ László Seregi is de bekendste hedendaagse Hongaarse choreograaf. Zijn balletten worden over de gehele wereld uitgevoerd en op het repertoire gehouden. Seregi maakte in 1952 zijn eerste choreografie. Vanaf 1957 is hij verbonden aan de Staatsopera, eerst als karakterdanser, vanaf 1967 als balletmeester en vanaf 1983 als vaste choreograaf.

Seregi maakte diverse succesvolle choreografieën bij opera's. In de loop der jaren voegde hij nog vele choreografieën aan deze lijst toe: *De Wonderbaarlijke mandarijn* van *Spartacus*, op muziek van Khatsjaturian was zijn eerste op zichzelf staande choreografie. Zijn, avondvullende werk 'Die Zeder' op muziek van Frigyes Hildas, staat al meer dan 10 jaar op het programma van de Hongaarse Staatsopera.

Seregi's grote kracht is gelegen in het feit dat hij naast zijn kwaliteit als choreograaf ook die van dramaturg, muziekregisseur, kostuum- en decorontwerper en belichter in zich verenigt; facetten die maken dat al zijn werken zowel in rationeel als emotioneel opzicht aan de hoogste eisen voldoen. Uit waardering voor zijn artistieke verdiensten werd hem in 1969 de ERKEL-prijs toegekend en ontving hij in 1972 de onderscheiding van 'Verdienstelijk kunstenaar van de Hongaarse Volksrepubliek'.

Romeo and Juliet

Shakespeare and his time (1564 – 1616)

Shakespeare, off all theatrical poets, was certainly the one most influenced by the political developments, arts and sciences of his time. The complexities of all these factors ensure that only now is the director able to reveal the full scale of the relations between them.

At the time of Shakespeare's birth (1564), the death of Michelangelo Buonarroti brought the era of blossoming Italian art to an end. Elizabeth I was facing the most glorious yet also most difficult period of her reign. In 1570 she was excommunicated by the Pope, just as her father King Henry VIII. England ruled the waves and its might was reinforced by Sir Francis Drake's victory over the "undefeatable" Spanish Armada in 1588. In 1587 Elizabeth had Mary Stuart beheaded.

In 1593 the poet Christopher Marlow died. This opened the way for the poet Shakespeare – five years later his works were being performed in the Globe, of which Queen Elizabeth was protectoress.

He had already completed his first major successes *Romeo and Juliet* and *A Midsummer Night's Dream*.

At the same time the most philosophical and spirited works of the time appeared: the *Essays* by Montagne and *Gerusalemme Liberata* by Torquato Tasso. Tycho's Brahe's new ideas in astronomy and the philosophy of Giordano Bruno also became known.

The original Romeo and Juliet story by Matteo Bandello of the struggle for power between the two noble families from Verona, who battled over the most futile things, were like a

bombshell for the young Elizabethan poet's. Shakespeare used elements from *Romeo and Juliet* in his later political dramas, which showed James I, Elizabeth's successor, how to save his kingdom. The most intriguing thing about this successful Hungarian production is the way that the choreographer, László Seregi, managed to express these facts. Seregi says himself that he allowed himself to be inspired partly by the film version made by Franco Zeffirelli, whose work he greatly admires and loves.

Like Zeffirelli, Seregi exploited dramatic colour effects based on the work of the Renaissance artists Michelangelo, Veronese and Titian.

There is also the powerful choreography in which the passion and emotion characteristic of so many Renaissance works is expressed to the full. Like Zeffirelli, Seregi does not just concentrate on the story but also on the action. He approaches the work as a filmmaker as can be seen from the flowing scenery changes and the continuity of the action.

László Seregi

László Seregi is the best known contemporary Hungarian choreographer. His ballets are performed throughout the world and kept on the repertoire. Seregi made his debut as a choreographer in 1952. He has worked with the State Opera since 1957, first as a character dancer, then from 1967 as ballet master and since 1983 as resident choreographer.

Seregi has created a number of successful choreographies for operas. Across the years he has added many ballets to his list. *Spartacus* to music by Kachachurian (1968) was his first full length ballet. *Die Zeder* to music by Frigyes Hildas has been on the repertoire of the Hungarian State Opera for more than ten years. Seregi's great power is that he is a literary manager, musical director,

costume and set designer and lighting director in addition to being a choreographer. These factors ensure that all his work complies to the highest rational and emotional demands.

His artistic achievements were rewarded in 1969 with the *Erkel Prize* and in 1972 he was honoured as an artist by the Hungarian People's Republic.

Romeo en Julia

Romeo and Juliet

Eerste akte

Scene 1

In het Londense Globe Theatre maken de toneelspelers hun entrée.

Scène 2

Het marktplein van Verona: Romeo wordt voorgesteld.

Scène 3

De keuken in het huis van Capulet: Julia wordt voorgesteld.

Scène 4

De ingang van het huis van Capulet: De gasten voor het bal verschijnen – De heksenkoninkin Mab duikt op.

Scène 5

Bal in het huis van Capulet.

Scène 6

De gasten verlaten het huis.

Scène 7

Balkonscène.

Act One

Scene 1

The actors enter in London's Globe Theatre.

Scene 2

The market place in Verona: Romeo is introduced.

Scene 3

The kitchen in the Capulet House: Juliet is introduced.

Scene 4

The entrance to the Capulet House: the guests for the ball enter – the Witch queen Mab appears.

Scene 5

The ball in the Capulet House.

Scene 6

The guests leave the House.

Scene 7

Balcony scene

Tweede akte

Scène 1

Het marktplein van Verona: de voedster geeft Julia's boodschap aan Romeo.

Scène 2

De kapel van pater Lorenzo: de echtverbintenis tussen de twee geliefden.

Scène 3

Het marktplein van Verona: het tweegevecht tussen Mercutio en Tybalt, de dood van Mercutio, Romeo's wraak, de dood van Tybalt.

Act Two

Scene 1

The market place in Verona; the maid hands over Juliet's note to Romeo.

Scene 2

Father Lorenzo's chapel: the wedding of the two lovers.

Scene 3

The market place in Verona: the fight between Mercutio and Tybalt; the death of Mercutio. Romeo's revenge – the death of Tybalt.

Derde akte

Scène 1

Romeo verschuilt zich in de kapel.

Scène 2

De kamer van Julia: Romeo's afscheid.
De ouders van Julia willen dat zij met Paris trouwt. Julia vlucht in vertwijfeling naar pater Lorenzo.

Scène 3

De kapel: Julia krijgt van de pater de drank die haar schijndood zal maken.

Scène 4

In haar kamer stemt Julia zogenaamd in met het huwelijk met Paris. De volgende morgen wordt zij dood aangetroffen.

Scène 5

In het familiegraf: Romeo verschijnt na de begrafenis van Julia. Na zijn zelfmoord komt pater Lorenzo. Hij wil Julia meenemen. Wanneer Julia wakker wordt en haar dode geliefde ziet, pleegt zij zelfmoord.

Scène 6

De grafkelder transformeert zich in een kosmische ruimte waarin de geliefden zich voor eeuwig verenigen.

Scène 7

In het Globe Theatre is de voorstelling ten einde.

Act Three

Scene 1

Romeo hides in the chapel.

Scene 2

Juliet's room: Romeo's farewell.
Juliet's parents want to force her to marry Paris. Juliet flees in confusion to Father Lorenzo.

Scene 3

The chapel: Juliet is given a draught so she can feign her death.

Scene 4

In her room, Juliet pretends to agree to marry Paris. The next morning she is found dead.

Scene 5

In the family tomb: Romeo appears after Juliet's funeral. Father Lorenzo enters after Romeo's suicide. He wants to take Juliet with him. When she awakens and discovers her hover dead, she commits suicide.

Scene 6

The tomb is transformed into a cosmic space, in which the lovers are eternally united.

Scene 7

In the Globe Theatre: the performance has ended.

